

dre Plantagedyrkere begynder nu at nedsætte sig. Jordbunden er gunstig for Plantagedrift; den er let at arbejde, bestaar af Pimpsten, Aske og et ca. 40 cm. tykt Humuslag.

I Afhandlingen omtales ogsaa Øerne Buka og Bougainville i Salomonsgruppen, af hvilken Resten af Øerne er afstaaede til England i 1899. Disse interessante og af Civilisationen næsten uberørte Øer er omtalte i en Anm. i dette Tidsskrifts Bd. 17, H. 7; hvori gives en Omtale af den tyske Rejsende Carl Ribbes fortræffelige Bog „Zwei Jahre unter den Kannibalen der Salomo-Inseln“. Sædet for den tyske Guvernør er i Herbertshöhe, hvor to tyske Hoteller, den katolske Kirke og Ny Guineakompagniets Bygninger ligger langs Kysten, medens Guvernementshuset og Hospitalet ligger længere tilbage paa en ca. 100 M. høj Bjærgryg. Interessant er det at følge Forf. paa hans Sejlture til Salomonsøerne, Ny Mecklenburg, Admiralitetssøerne m. fl.

O. Olufsen.

Einige Beiträge zur Kenntnis der Südamerikanischen Tongefässe und ihrer Herstellung von Erland Nordenskiöld. Mit 20 Textfiguren. Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens Handlingar Bd. 41 Nr. 6.

Friherre Erland Nordenskiöld, der siden sin Hjemkomst har beriget os med flere Afhandlinger om Resultaterne af sine bekendte Rejser i Sydamerika, giver os en interessant og detaillert Afhandling om Lervareproduktionen blandt Indianerne. Først gives en kort Oversigt over de Stammer og Pladser, hvorfra Lervarer er indsamlede, dernæst meddeles om de Indianere, der ingen Lervarer har, nemlig de nær Atsahuaca boende Tambopata-Guarayo; disse koger ikke deres Føde, men rister den i Led af Bambusrør. At de ikke ejer Lervarer, skyldes ikke den Omstændighed, at de ikke forstaaer Kunsten at lave dem, men de er for skrøbelige at medføre paa deres idelige Vandringer. Analoge Tilfælde træffes hos Kirgisernomaderne, som f. Eks. ikke for nogen Pris vil eje Ler- eller Glasvarer, da de gaar itu paa Vandringen. Om Handelen med Lervarer fremfører Forf. den Mærkværdighed, at enkelte Pottemagere ikke medfører Varer paa deres Handelsrejser, men opsøger Leret paa Ankomststedet, forfærdiger dem og sælger dem med det samme; der gaar altsaa intet itu under Transporten. Forf. giver derefter nærmere indgaende Beskrivelse af Arbejdsdelingen imellem Mænd og Kvinder, Tilberedelsen af Leret, Lervarenes Form

og Pudsning af Overfladen; til den sidste anvendes Halespidsen af et Bæltedyr, der er meget lettere at faa fat paa end en Sten i store Dele af Chaco Distriktet. Ornamenteringen af Fade og Krukker er ofte ret kunstfærdig, meget morsom er Lerkrukken eller Kanden i Form af en Lama. Denne minder i høj Grad om de kaukasiske Lervarer, kun har den kaukasiske et Hjørtehoved. Krukkerne med tilspidset Bund, for at de let kan staa fast i Sand eller blød Jord, er næsten af ganske samme Form som den mellem- og centralasiatiske saakaldte Grædekrukke, der som bekendt intet har med Graad at gøre. Lerkrukkerne har oprindeligt ingen Tud; hvor en saadan findes, er den efter evropæisk Mønster. Hos enkelte Stammer har Krukken ingen Hanke, derimod altid hos andre nærboende, hvilket tyder paa længere Tids Afsondrethed imellem Stammerne. Afhandlingen giver i det hele et interessant Bidrag til de sydamerikanske Indianeres Etnografi og Kulturstandpunkt.

O. Olufsen.

Schweden. Ein kurzer Führer durch Schwedens Geschichte, Wirtschaftsgebiete, Soziale Verhältnisse, Unterrichtswesen, Sport, Kunst, Natur etc. Herausgegeben vom Verein zur Förderung des Fremdenverkehrs. Turisttrafikförbundet. Stockholm 1906.

Dette lille Værk, der i Lommebogsformat bestaar af 163 Sider, giver i sammentrængt Form en Beskrivelse af Sverrigs Land og Folk, hvori selv den nærmere Kender af Sverrig vil finde Oplysninger. For Turister i Sverrigs smukke Land, der byder en saa rig Afveksling i Naturforhold og ejer saa mange Minder fra ældre Tid, vil Bogen være en højst kærkommen Ledsager. De talrige udmærkede Illustrationer og det medfølgende klare og let overskuelige Jærnbane-kort giver en god hurtig Oversigt over Landet i det hele lige fra Skaane til Lapland.

O. Olufsen.

Explorations in Turkestan with an Account of The Basin of Eastern Persia and Sistan. Expedition of 1903, under the Direction of Raphael Pumpelly. Washington, D. C.; Published by the Carnegie Institution of Washington, April 1905. Kvart. 324 S. med talrige Illustrationer, Kort og Kortskitser.

Dette Værk indeholder Resultaterne af Professor Raphael Pumpellys Ekspedition til Centralasien i 1903,

der, som det fremgaar af Indledningen, er en foreløbig Rekognosceringsekspedition, der antagelig skal efterfølges af andre. Undersøgelserne, eller man vil vel rettere kalde dem Studierne, spreder sig over et Terræn, der rækker ikke mindre end fra Kaukasus over russisk Mellem- og Centralasien, Nord-Pamir, Øst-Persien til Seistan (her kaldet Sistan). I første Afsnit giver Lederen en Beretning om arkæologiske og fysisk-geografiske Undersøgelser i Turkestan; heri er af særlig Interesse Undersøgelsen af nogle af de talrige Gravhøje, Kurgan, som de ofte kaldes, der i Masse findes i russisk Mellemasien, men som den russiske Regering hidtil ikke har villet tillade Aabningen af af Hensyn til de Indfødte. I et andet Afsnit gives af William M. Davis i „A Journey across Turkestan“ en Del spredte geologisk-geogr. Oplysninger, hvorefter Lederen beretter om lignende Observationer imellem Syr Darja og Søen Kara Kul i Nord-Pamir, der for Studiet af Pamir har Interesse. Sidste Halvdel af Værket optages af to betydende Afsnit, begge af Ellsworth Huntington, der omhandler fysisk-geografiske og geologiske Undersøgelser i Central Turkestan og det østpærsiske Bassin og Seistan. Særlig byder Observationerne i det lidet kendte Østpærsien og navnlig Seistan en stor Del Nyt af Betydning for Geografien. Værket indeholder som Helhed lidt vel meget, der er godt kendt i Forvejen, men alligevel vil Asiensforskeren og Specialisten i Studiet af disse Egne finde Oplysninger af Betydning i alle Afsnittene. Man mærker ved Gennemlæsningen af det, at man har med habile Forskere at gøre og ønsker, at deres næste Undersøgelser snart maa følge i Form af en detailleret Eksploration af et mere begrænset Afsnit af de mange, videnskabelig set, ganske ukendte Egne i Mellem- og Centralasien; thi vi trænger her i høj Grad til Monografier, uden hvilke en paalidelig Hovedoversigt ikke opnaaes.

O. Olufsen.

Generalstabens Kort over Sydkysten af Island. Generalstabens nye Kort over Sydkysten af Island kan med fuld Ret kaldes epokegørende; thi aldrig før har nogen Nation udgivet saa nøjagtige Kort over et saa stort polart Gletsjeromraade. Kortene har derfor vakt berettiget Opsigt i Udlandets videnskabelige Krese.

Det indre Island er som bekendt et Højland, som har sin største Højde mod S. Ø.; her er Bjærgene indhyllede i et umaadelig udstrakt Is- og Snedække, der kaldes Vatnajökull, denne Ismark, hvis højeste Pynt

mod Syd hæver sig 2119 M. op fra de milelange Sandflader, der adskiller Gletsjerverdenen fra Atlanterhavet, har et Areal af ca. 8000 □ Km. Længere mod S.V. findes en anden Jøkelmasse, der kaldes Myrdalsjökull (c. 1000 □ Km.), som i alt væsentligt ligner den østligere Kæmpejökul. Begge disse Ismarker har tilsammen et ligesaa stort Areal som Sjælland og Lolland-Falster. Ned fra Snemarkerne strækker Gletsjere sig gennem hver en Lavning og hver en Kløft, og flere af disse overgaar i Størrelse alle Gletsjere paa Europas Fastland. Gletsjerne adskilles fra Havet ved flade Sandørkener, der gennemstrømmes af en Mængde store og smaa Gletsjere med et meget foranderligt Løb, flere af disse fører en meget stor Vandmasse og er nogle Steder paa Grund af den stærke Strøm, andre Steder formodet Dynd i Bunden, farlige og vanskelige at passere; det kan tage Timer at ride over nogle af disse Floder. Sandørkenerne er uden Vegetation og nogle Steder gennemtrængte af Vand; grunde og dyndede Laguner og Komplekser af foranderlige Flodarme optager mange Steder store Arealer. Befolkningen er meget spredt og bor i smaa Oaser, som paa Grund af særlige Terrænforhold er blevne skaanede for Gletsjerelevens Oversvømmelser. Udenfor den meget flade og lave Kyst er Vandet grundt, saa Landet er her i diset Vejr meget farligt at komme nær, hvad de hyppige Strandinger noksom viser. Kystlinjen var paa de ældre Kort langt fra nøjagtig, og det var for Skibsfartens og Fiskeriets Skyld absolut nødvendigt at faa Kystlinjen nøje bestemt. Her findes ogsaa mange Fiskerbanker, som har en stor Tiltrækningskraft paa udenlandske Trawlfiskere, og da disse sjælden holder sig udenfor Territorialgrænsen, var det paa Grund af de mangelfulde Kort ofte meget vanskeligt for de inspicerende Orlogsmænd at bestemme deres Sted.

Disse praktiske Forhold gav først Stødet til, at Generalstabens topografiske Afdeling begyndte sine Opmaalinger paa Island, og Opmaalingerens Organisation og almindelige Forløb er før bleven udførlig beskrevet her i Tidsskriftet (16. Bind S. 194—204; 17. Bind S. 121—123; 18. Bind S. 1—14). Man kan af det før anførte nok gøre sig et Begreb om, hvor store Vanskeligheder Officerer og Mandskab maa have haft at kæmpe med ved Opmaalingen af et saa uvejsomt Terræn, med de store Ørkener og Ismarker, de rivende Elve, de stejle Fjælde og de forrevne Bræer. Dertil kommer saa hyppig uheldige Vejrforhold med Regn og Storm og Mangel paa alle Bekvemmeligheder i Telt og Kvarter. En Del af Arbejdet maatte desuden udføres under Slæderejser oppe paa Vatnajökull med den